

SIIKALAN KYLÄSUUNNITELMA

Siikalassa on siistii!

SISÄLLYS

1. SIIKALAN KYLÄN KUVAUS.....	3	4. SIIKALA TULEVAISUUDESSA	10
2. SIIKALAN KYLÄN HISTORIA.....	4	5. YHTEISÖLLISYYS JA YMPÄRISTÖ	10
3. KYLÄSUUNNITELMA.....	8	6. SIJAINTI	11

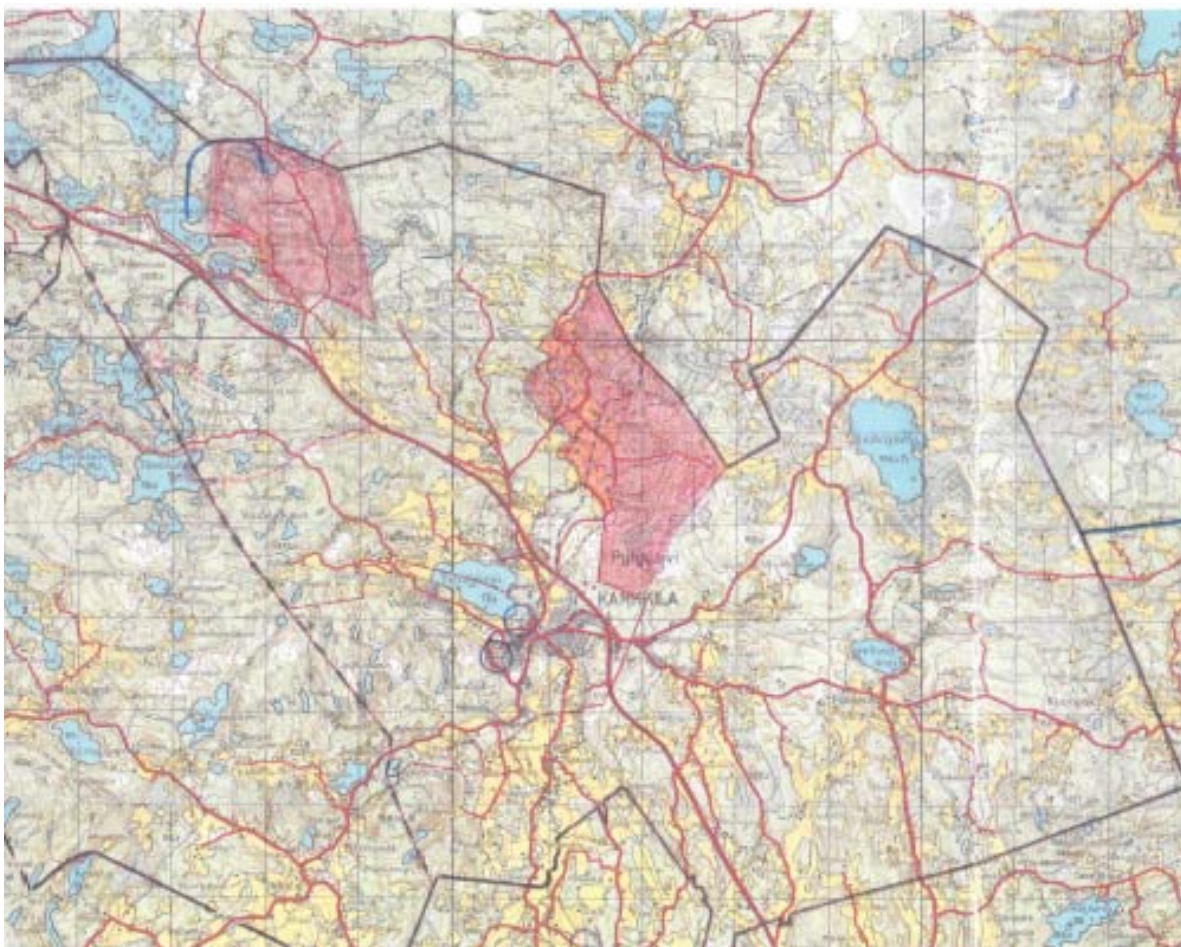
Painatus: Karkkilan Painopalvelu Oy, 2015

1. SIIKALAN KYLÄN KUVAUS

Maanmittareiden tilanrajojen perusteella määritelmä kylä on usein eri kuin toiminnallinen kylä. Niin on Siikalankin kohdalla. Peruskartan rajojen perusteella kylä on jopa kaksiosainen: Varsinainen Siikala ja Nuijan-Paastonmaan Siikala. Kylänosien välissä on kaistale Tuorilan kylää, joka toiminnallisesti on aina kuulunut Siikalaa. Kansakoulupiiri, johon alun perin kuului myös Tuorilan kylä, käsitti mainitun Tuorilan osan Ali-Nahamaalta, Yli-Nahamaalle, Kantolaan, Kalvanaan, Ikaisiin ja Pyydysmäkeen. Vastaavasti se toinen Siikala on kuulunut Vuotinaisten kylään toiminnallisesti ja myös koulupiirinä. Nuijan tilan torpista Ali-Paastosta, Kaupista, Marjomäestä ja Ruohomäestä on aina käyty koulua Vuotinaisissa.

Siikalan kylän molemmat osat – myös se pala Tuorilaa – sijaitsevat Karkkilan pohjoisreunalla vastassa Lopen kuntaa. ”Varsinainen” Siikalan kylä on luoteis-kaakko-suuntainen, n. 6 kilometriä pitkä ja enimmillään noin 3 kilometriä leveä. Länsi- ja luoteisrajana Tuorilaa vasten on Saavajoki, jolla myös on muita nimiä. Vaikka joki rajaa kylät, pieni osa Siikalaa menee Tuorilan puolelle Pörhölässä liki 50 metriä ympäristöään korkeampaan Tuotturin mäkeen. Alueella ovat mm. Lehtokosken, Koi-vikon ja Peltomäen tilat. Se toinen Siikala sijaitsee Nuijajoen ja Paastojärvien välissä niin ikään vasten Lopen rajaa.

Topografinen kartta 1: 100000. Maanmittaushallituksen kivipaino 1962.

2. SIIKALAN KYLÄN HISTORIA

Kylän läntistä osaa hallitseva Saavajoen laakso on raivattu pelloiksi. Itäosat ovat mäkistä metsämaastoa soineen (Toivikei, Levoissuo, Aittoissuo) ja Salpausselän siivekeharjuineen (Aittoissuonmäki, Tupsumäki). Siikalanjärvi on vielä vuoden 1874 venäläisessä topografikartassa noin 450 metriä pitkä ja noin 350 leveä lampi, mutta jo 1800-luvulla aloitettujen kuivatusten ja koskien perkausten jäljiltä tänään pelkkä suoalue. Vain kevään tulva-aikoina muodostuu joskus ”järvi” pelloille.

Joidenkin tietojen mukaan ruotsalaisten toinen ristiretki Suomeen vuonna 1238 kulki jokea pitkin nykyisen Karkkilan – ja siis Siikalan – kautta. Ristiretkien ansiosta tänne syntyi pysyvää asutusta. Samaa reittiä pitkin hämäläiset todennäköisesti kulkivat merelle.

Hämäläiset asettuivat ensin Siikalaan ja Tuorilaan, koska eivät uskaltaneet rakentaa savupirttejään pyhän veden (Pyhäjärven) äärelle. He pysähtyivät Siikalaan, järven rantaan Tulimäeksi kutsutun moreenimäen juurelle. Vuoden 1543 maakirjassa Siikalassa oli neljä isäntää. Siikalalaisilla oli hallussaan useita niittyjä ja ulkopalstoja Karkkilan, Nyhkälän, Vattolan ja Järvenpään jakokunnan alueella. Vanjoen varren Kuninkaanniemi-niitystä, joka sijaitsee aivan nykyisen Vihdin ja Karkkilan rajalla Kurvilan alueella Alimmaisilla, käytiin kiista jo vuonna 1517 ja vieläpä 1680-luvulla.

Lisäksi Siikalalla oli hallinnassaan Nuija- ja Paastonmaan ulkomaat luoteessa Tuorilan toisella puolella. Mainittakoon, että Siikalan rusthollin omistaja, kappalainen Matts Sicalenius kalasti Paastonmaan lammissa ja riiteli tuorilalaisten kanssa, jotka nostivat vedestä järvimalmia heikentäen kai kalansaaliita. Siikalan hallinta Nuijan tilaan on siirtynyt kylänrajoihin: se ”toinen Siikala”. Metsät, kaskimaat, pellot ja niityt olivat yhteisomistuksessa aina isoonjakoon asti.

Siikalan kylän nimellä on ollut useita kirjoitusmuotoja: Sikalaby, Sickiälä, tai Sikala. Viimeksi mainittu esiintyy esimerkiksi Vihdin pitäjäkartassa vuodelta 1843. Historioitsija Aallon mukaan Siikala on johdannainen sanasta Siikanen, joka tarkoittaa rukiin tai ohran vihnettä. Martti Haavio yhdistää Siikasen syntyloitsun kautta Siikasen ”mustiin veljiin” eli dominikaanimunkkeihin, jotka liikkuvat näillä main 1200-luvun puolimaissa. Munkit vaelsivat maaseudulla mukanaan kantoalttarit, ja saarna- ja loitsupaikka sai nimen Siikala. Karkkilan

Kylä on vanha, mistä todisteina ovat Karkkilan kolmesta vasarakirveslöydöstä kaksi: Tulimäestä ja Yli-Nahamaasta. Tulimäen vasarakirves oli ihan ehjä, muut katkelmia.

historian mukaan dominikaanit tulivat säännöllisesti Siikalaan. Sen ”toisen Siikalan” Paastonmaa lienee saanut alkunsa heistä.

1500-luvulla maallisten hallintopitäjien ja kirkkopitäjien (seurakuntien) rajat erosivat toisistaan. Pyhäjärvi (Pahajärvi) kuului Vihdin seurakuntaan. Alkuaan 1500-luvun alussa Siikalassa on ollut vain yksi talo, Labbar, mutta jo saman vuosisadan lopussa lisäksi Visa ja Mattila. Kaksi viimeksi mainittua joutuivat Labbarin alaisuuteen 1600-luvun alussa. Ainoasta talosta, Labbarista, tuli vuonna 1593 rustholli, ratsutila. Tilaa kutsuttiin myös Knaapiksi, ja se oli jonkin aikaa silloisen Karkkilan varakkain talo. Myöhemmin 1700-luvulla meni huonommin, ja siitä muodostettiin kaksi rustholliä Alestalo ja Ylöstalo.

Varhaisin kirjallinen lähdetieto Pahajärven (Pyhäjärven) historiassa on tuomiokirjakopio vuodelta 1517, jonka Siikalan knaappi Yrjö Matinpoika esitti vuonna 1622 Lopen käräjillä todistaakseen omistusoikeutensa pitäjän eteläosan jokiniittyihin. Vuonna 1539 laaditun maakirjan mukaan Siikalan kylä kuului siis Lopen hallintopitäjään.

Tukinuittoa Siikalankoskessa vuonna 1932. Kuvas-
ta tunnistettu seuraavia nimiä: vasemmalta, Ee-
tu Ranta, Risto Olsson, Olavi Sillanpää, Viljo Bro-
feldt, Paavo Vuorinen, Eetu Salo, Einari Tammi,
Aarre Ranta, Arvi Alanen, Toivo Niemelä ja Mart-
ti Vesterlund.

Pyhäjärven ensimmäiset vakituiset asukkaat lie-
nevät tulleet 1400-luvulla Hämeestä ja asettuneet
ensin Siikalaa ja Tuorilaan. Kaskenpolttajat ra-
kensivat savupirttejään esimerkiksi Siikalaa Tuli-
mäkeen järven ja joen tuntumaan. Siikalalaisilla
oli hallussaan useita niittyjä ja ulkopalstoja ympä-
ri pitäjää, ja niistä käytiin kylien välillä useita kon-
flikteja, tappeluja ja oikeusjuttuja.

Kaskeaminen jatkui elinkeinona täällä ympäris-
töpitäjiä kauemmin. Kun Vihdissä 1600-luvun ai-
kana sen syrjäytti peltoviljely, oli täällä vielä sata
vuotta myöhemmin kaskeamista.

1500-luvulta alkaen Siikalaa hallitsi suvereenis-
ti Labbar lampuoteineen (vuokraviljelijöineen)
ja 1740-luvulta alkaen perustettuine torppineen.
Torppia perustettiin työvoimapulan helpottami-
seksi. Kaskenpolton tilalle tuli pellonraivaus. Ter-
vanpolto, tukkipuiden hakkuu, karjanhoito ja vie-
lä myös kaskeaminen vaativat työvoimaa. Vuonna
1771 torppia oli kymmenen. Kun Mustion patruu-
na Magnus Linder osti vuosina 1786 ja 1787 Lab-
barin pyrkimyksenään päästä käsiksi alueen run-
saisiin metsävaroihin, voidaan todeta, että tehdas
tuli omistamaan Siikalaa yli 130 vuodeksi. Linde-
rin omistamalla rusthollilla ja sen alaisella Visalla
oli vuonna 1815 jo 15 torppaa ja vuosisadan lo-
pulla liki kolmekymmentä.

1800-luvulla Siikalassa oli pelto- ja kaskimaan suh-
teellinen osuus alhaisin Pyhäjärven kylistä. Isoja-
kokin toteutettiin Siikalassa vasta 1850-luvun jäl-
keen. Kun muualla oli metsäkiistoja, olivat kaikki
Siikalassa Linderin vuokramiehiä. Kun isojako Sii-
kalassa toteutettiin, oli Siikalassa Mustion omis-
tuksessa Labbar, Wisa, Mattila ja Nuija eli Paas-

tonmaa. Tuorilan puolella sijaitsevat tilat kuten
Yli-Nahamaa, Ali-Nahamaa, Lepäinenmaa ja Ko-
lo lohkoktiin isojaon yhteydessä jo vuonna 1848
Tuorilan kylän päätiloistaan.

Vuodelta 1874 oleva venäläisten tekemä topogra-
fikartta kertoo yhdeksän talonnimeä: Sillanpää,
Haukkala, Visa, Palomäki, Marjamäki, Mäkelä, Na-
vala, Navamäki ja Pajuoja. Haukkala ja Visa ovat
tosin vaihtaneet karttureiden kirjanpidossa paik-
kojansa kuten myös Navala ja Navamäki. Murtoin
kohdalla on teksti Marjamäki. Ihmeellistä on, et-
tei Alestalon (Labbar) talojen kohdalla ole ollen-
kaan nimeä.

Siikala oli 1800-luvulla torppareiden ja vuokra-
miesten kylä. Alkoi ns. ruukin aika, jolloin koko
Siikala oli sidoksissa tehtaaseen. Pyhäjärven ta-
lonpoikainen rahvas poltti hiili- ja tervasmiiluja,
nosti järvimalmia, ajoi hevosillaan puutavaraa,
hiiltä ja tehtaan tuotteita, uitti tukkeja, teki ra-
kennustöitä ja viljeli maata. Uitot olivat vilkkaim-
millaan 1870-luvulta alkaen jatkuen 1950-luvulle
asti. Kylä oli täynnä elämää, kun kylään tuli oman
väen lisäksi jopa kymmenittäin uittoväkeä muual-
takinkin. Väki oli kortteeria jokivarren taloissa.

2.1 Kansakoulu

Kunnallisen ja kirkollisen hallinnon jakauduttua
1800-luvun puolivälissä tuli demokratian keskei-
seksi tekijäksi kuntakokous. Yksi sen tärkeimmistä
tehtävistä oli ”kansakoulujen asettaminen”. Siika-
lan kansakoulu aloitti monien vaikeuksien ja riito-
jenkin jälkeen syksyllä 1909. Koulu alkoi ns. supis-
tettuna, 1-opettajaisena kansakouluna, jollaisena
se toimi suurimman osan ajastaan. Suurten ikä-
luokkien vuoksi koulu sai kunnan muiden koulu-
jen tapaan lisärakennuksen 1950-luvun puoliväliin
mennessä. Koulu lakkautettiin 60 vuoden toimin-
nan jälkeen 1969.

Vanha koulurakennus vuodelta 1909.

Siikalan vanha "asemarakennus".

2.2 Rautatie

Pyhäjärvi oli vielä 1800-luvulla liikennesumpussa, pussin perällä. Maantieolot kohenivat hitaasti ja teillä jatkui hevosten valta-asema. Tehdas teki aloitteen rautatiestä keväällä 1896. Vuonna 1910 perustettiin Osakeyhtiö Hyvinkään-Kytäjärven Rautatie Aktiebolag. Marraskuussa vuonna 1911 säännöllisen liikenteen aloittanut rautatieliikenne mullisti alueen taloudelliset olot. Rata halkaisi Siikalan, ja junan kulusta muodostui rytmi kylän elämälle. Ei tarvittu mukana kelloa metsissä ja pelloilla, kun juna vihelsi ja kulki aamuin illoin kylän halki.

Kun 1800-luku oli Siikalassa ollut torppareiden ja vuokramiesten aikaa, vuoden 1918 sodan jälkeen koitti vähitellen toisenlainen aika, kun torppareista ja mäkitupalaisista tuli vähitellen 1920-luvun alusta lähtien itsenäisiä. Kymmenen vuoden aikana syntyi pääosa nykyisistä kylän tiloista. Viljelijät järjestäytyivät 1920-luvun puolivälissä niin, että kesällä 2014 päästiin viettämään Siikalan Pienviljelijä-yhdistyksen 90-vuotisjuhlia. Vuosikymmenten aikana yhdistys on järjestänyt kyläläisille monenlaista toimintaa: kurssitusta, koulutusta, konehankintaa ym. viihdytystoimintaakaan unohtamatta. Toiminta keskittyi alkuvuosina koululle ja tiloille. Esimerkiksi 1930-luvun taitteessa yhdistyksen aktiivit valmistsivat Agapetuksen näytel-

män Syntipukki, jota esitettiin paitsi koululla myös Lopen Pilpalan liitontalolla ja Pusulan Ahjolassa. 1940-luvulla PVY rakensi omistamilleen koneille ladon, jotta koneet saatiin pois isäntien ladoista. Taloa käytettiin myös muihin tarkoituksiin kuten tanssien järjestämiseen ja elokuvien esittämiseen. Leikkuupuinnin yleistyttyä rakennuksen käyttötarkoitus muuttui kuivuriksi. 2000-luvun alussa rakennuksen pohjoispää korjattiin nykyisen kaltaiseksi EU-rahalla. Samassa yhteydessä nimi muutettiin "monitoimitilaksi" jotta tukiehdot olisivat täyttyneet. Vasta viime vuosina rakennus on ansainnut tuon viimeisen nimensä, vaikka sitä edelleen Kuivuriksi kutsutaan. Tänäpäin talo on edelleen yhdistystoiminnan keskuksena esimerkiksi kesäisen kyläpäivän muodossa.

2.3. Kauppa ja posti

Siikalan kansakoulun tilikirjojen mukaan koulu hoiti kauppa-asioita Tuorilan myllyllä toimineen Lindroosin kaupan kanssa. Kaupan hoitajat Lindroosit asuivat jossakin vaiheessa "Rapakon" kulmalla Salmelinin, Saarisen ja Ahjoniemen naapureina. Muut kaupat, ainakin: Lepistöissä 1930-luvulla, Ali-Nahamaan Sylvillä, Vuorisilla, Sarjoksen Liisalla sekä Kuuselan Mairella ja Oivalla. Sekä Niemen Kallella Tuovistossa.

Siikalassa oli myös kaksi kaupan tonttia joihin ei koskaan rakennettu. Toinen oli tulimäessa ja toinen nykyisen Labbarin mailla. Oletettavasti Osuuskaupalla ja Tuella oli laajentumissuunnitelmia, joita ei ikinä toteutettu.

Posti tuli junassa iltapäivällä Siikalan pysäkillä. Siitä eteenpäin sen jakoivat Visan Esteri Peromaa (os. Alanen), Lepistön Majlis Brofeldt, Nummiharjun Ritva Brofeldt, Koivulan Eila ja Seija. Heidän jälkeensä n.1950-luvulla postia jakoi Ali-Nahamaan Antti. Antti oli ensimmäinen postinjakaja, kun postia Siikalaan alettiin hakea Karkkilasta. Silloin myös ennen Myllylle tulleet postit alkoivat tulla Antin

mukana postilaatikkoon, joka oli Koivuniementien alussa Ekholmin pihassa. Antti Alen jakoi postia Simson-merkkisellä mopedilla n. kahden vuoden ajan ja hänen jälkeensä postia jakoi autolla Antin isä, Edvard Alen eli Ali-Nahamaan Eetu.

Lähteinä:

- *Pajuoja, R. 2014. Kylähistorian luonnos.*
- *Topografinen kartta 1: 100000. Maanmittaushallituksen kivipaino 1962.*
- *Aalto, S. & Rentola, K. 1992. Karkkilan historia*
- *Holli, M. 2001. Vuotinen. Erämaasta kyläksi*
- *Mikola, P. & Hakomäki, R. 1994. Karkkilan vanha rakennuskulttuuri*

Siikalaan sitä mennä pitää...

3. KYLÄSUUNNITELMA

Kyläsuunnitelmaa varten lähetettiin 100 > kyselylomaketta kyläläisille. Vastauksia tuli 13. Vastausten pohjalta laadittiin suunnitelma ja sitä päivitetään vuosittain alkuvuodesta pidettävässä kokouksessa.

TAVOITE	NYKYTILA	TOIMENPITEET	AIKATAULU JA TOTEUTUS
Uimarannan kunnostus	Käyttökelpoinen, mutta peruskorjattava.	Yhteistyössä kaupungin kanssa • pukukopin kunnostus • pusikoiden raivaus • ruoppaus • lasten leikkipaikan kunnostus • parkkipaikan kunnostus	Kevät 2015 alkaen. Pyydetään kaupungin edustaja paikalle ja käydään läpi tarpeelliset toimenpiteet.
Uimarannan alueen liikenneturvallisuus	Nopeusrajoitus 80 km/h. Näkyvyys uimarannalta tielle tultaessa huono.	• raivataan Pilpalaan päin olevia pusikkoja • esitetään uimarannan alueen nopeusrajoituksen laskemista 60km/h	Alkaen kevät 2015
Lentopallokenttä	Käyttökelpoinen.	Tarvitaan lisää hiekkaa, pyydetään kaupungilta.	Kevät 2015
Kuivurin/ monitoimitilan kehittäminen	Toimii kuivurina.	Tehdään yläkertaan kokoustilat sekä peruskorjataan myrkkycoppi.	Kokoustilojen suunnittelu aloitetaan 2015. Myrkkycoppi peruskorjaus aloitetaan kesällä 2015.
Ilmoitustaulu kuivurille	Ei ole.	Tehdään.	Kesä 2015

Hiihtolatujen suunnittelu	Ei ole.	• tarvitaan maanomistajien lupa ja lunta :) • onko tarvittavaa kalustoa? • selvitetään voidaanko lainata kaupungilta	2016 – 2026
Kyläyhdistyksen perustaminen	On osana PVY:tä.	Kyläosasto toimii osana PVY:tä.	2015 – 2016
Kylän nettisivut	On	On, PVY:n sivuilla on oma kohta: Kyläosasto.	2015
Kyläpäivät kesällä	On.	Jatketaan perinnettä totuttuun tapaan, otetaan jatko jokavuotiseksi perinteeksi.	Aina elokuun ensimmäisenä lauantaina.
Kyläläisten talvitapahtuma	On.	Järjestetään hiihtoa, mäenlaskua, makkaranpaistoa, mehua yms.	7.3.2015. Pyritään järjestämään joka vuosi tästä eteenpäin.
Siisti Siikala eli kylän siisteys	Kohtalainen, Siikalantien varrella on paljon autoista heiteltyjä roskia.	Jokainen kyläläinen huolehtii omalta osaltaan kylän siisteydestä.	Pidetään keväisin roskareippailut ja siistitään yhdessä tienvarsia.
Koirien pysyminen omalla tontilla	Joillain alueilla lenkkeilijät ovat saaneet koiria pihalta kimppuunsa.	Jokainen koiranomistaja huolehtii omalta osaltaan siitä, että oma koira pysyy tontillaan.	Muistutellaan kyläläisiä koiranomistajien velvollisuuksista.
Uimarantajumppa aikuisille ja lapsille	Ei ole.	Etsitään innokkaita vetäjiä.	alkaen kevät 2015.

4. SIIKALA TULEVAISUUDESSA

Siikala kasvaa tulevaisuudessa hallitusti, pysyen pienenä mutta elävänä kylänä. Lentopalloa pelataan jatkossakin ja uimarantaa kohennetaan entisestään. Kuivuria muokataan koko kylän yhteiseksi olohuoneeksi ja yhteistä tekemistä järjestetään

säännöllisesti. Tapahtumista löytyy tietoa kuivurilla sijaitsevasta ilmoitustaulusta sekä nettisivuilta osoitteesta <http://www.siikalanpvy.net/kylayhdistys/default.htm>.

5. YHTEISÖLLISYYS JA YMPÄRISTÖ

Siikalassa on paljon aktiivisia kyläläisiä ja osana Siikalan Pienviljelijäyhdistystä toimii kyläosasto.

Kyläläiset ovat kunnostaneet uimarannan vanhan lentopallokentän ja harrastavat nyt aktiivisesti lentopalloa. Kesäisin järjestetään kyläpäivä Siikalan kuivurilla, joka kokoaa kyläläiset yhteen viettämään kesäpäivää.

Kylän alueella toimii Saavajoen Erä -niminen metsästysseura. Vuonna 1981 perustetussa seurassa on kolmisenkymmentä jäsentä.

Siikalan halki kulkeva Saavajoki on kylän selkäranka ja uimaranta sijaitsee sen rannalla. Joki on ollut ja on edelleen suosittu kalastuspaikka. Saavajoesta löytyy mukavia kalastuspaikkoja yllinkyllin, kuten Katlakoski, ja Siikalankoski, jossa tosin kalastus on sillan kohdalla kiellettyä. Samoin on Saa-

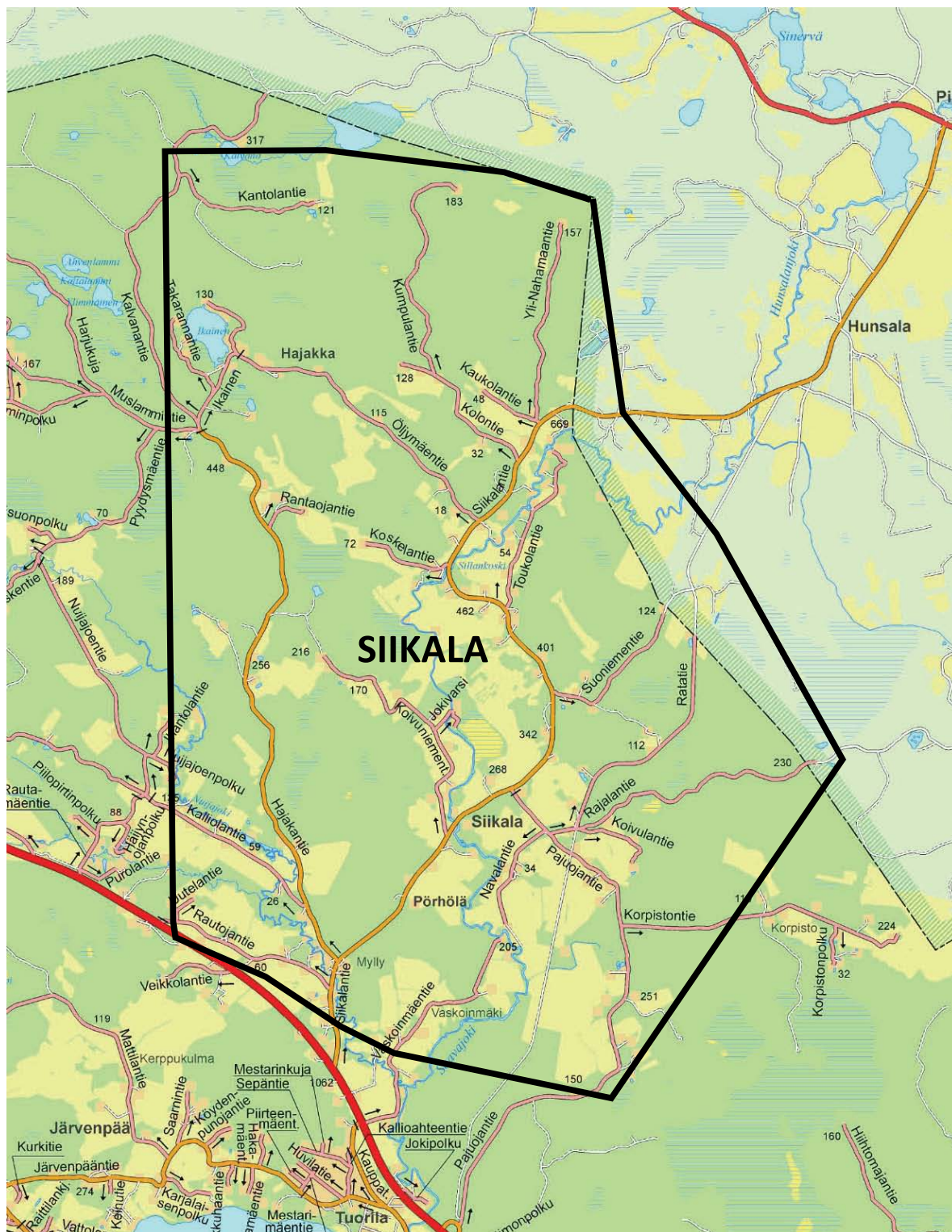
vajoessa on mato-onginta kiello. Katlakoski on aikanaan kunnostettu ja suurelta osin taimenkanta onkin luontaista, tosin uutta pienimuotoista kunnostusta kaivattaisiin sinnekin. <http://perhorasia.fi/Place/Place.shtml?placeID=657>

Joen rannalla lapsuutensa elänyt Juhani Ranta kertoo: ”Kalastusta harjoitettiin kotitarpeiksi, yleensä uistimella ja mato-ongella. Kävi siinä kalastajia muualtakin, lähinnä Karkkilasta ja lähikylistä. Muistan, kun iso-isäni Kustaa Hjelm oli saanut puolisoltaan tiedon, että päivällä syödään kalasoppaa. Hän otti uistimen saunan nurkalta ja heitti pari kertaa ja soppakalat oli siinä. Viimeisen kosken alennuksen jälkeen jokeen istutettiin Taime-
nia, mutta Siikalan kosken sillasta ylöspäin joki rauhoitettiin. Sillasta alaspäin kalastetaan vielä nykyisinkin.”

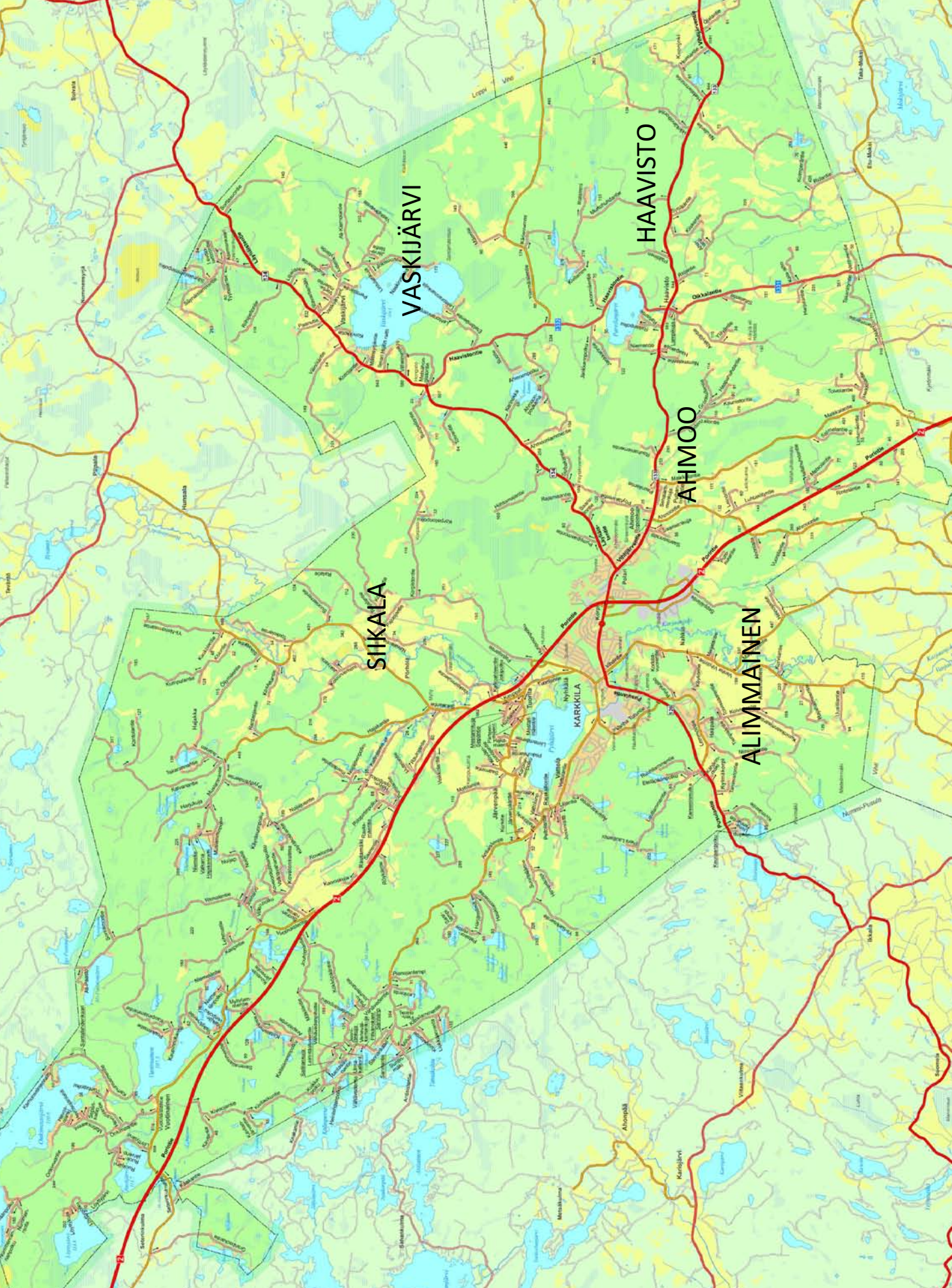
JUHANI RANTA ONGELLA VUONNA 1950.

6. SIJAINTI

Työryhmän jäsenet:

Reino Pajuoja, Jukka Hjelm, Katri Kantola, Matti Koski, Riikka Lehtonen, Timo Mäki, Ari Suomela, Elina Koskinen, Eija Lehtelä, Hannu Lemberg, Mia Sundström, Kari Lehtonen, Juhani Ranta ja Päivi Hietala.

Yhteistyössä:

Karkkila
Elämän kokoinen kaupunki

Vesiosasto
Täällä Tulemme Karkkila

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

